

Tjänsteskrivelse - Utläggning av valsedlar i val- och röstningslokaler vid val till Europaparlamentet 2024

Förslag till beslut

Valnämnden föreslås besluta

att valsedlar i val- och röstningslokaler tillhandahålls genom placering i avskärnade valsedelsställ,

att partiernas valsedlar (namnvalsedlar) placeras i bokstavsordning med början längst bak i den vänstra lodräta raden i valsedelsstället. Valsedlarna ska stå i bokstavsordning utifrån den partibeteckning under vilken partiet har anmält deltagande i val,

att blanka valsedlar placeras på raden längst fram i valsedelsstället,

att partiernas valsedlar (partivalsedlar), för det fall sådana förkommer, placeras i bokstavsordning med början längst bak. Valsedlarna ska stå i bokstavsordning utifrån den partibeteckning under vilken partiet har anmält deltagande i val.

att namnvalsedlar och partivalsedlar ska placeras i olika valsedelställ, samt

att partiföreträdare eller allmänhet som önskar att få ett partis valsedlar utlagda i val- eller röstningslokalen lämnar dessa till en förordnad röstmottagare som ansvarar för att dessa sorteras in i valsedelsstället. Det är endast förordnade röstmottagare får placera och sortera om valsedlar i valsedelsställen.

Röstmottagarna ansvarar också för att fylla på valsedlar så länge det finns valsedlar kvar att lägga ut. Röstmottagarna ansvarar inte för att kontakta partierna om valsedlarna tar slut i annat fall än om det finns skäl att misstänka sabotage.

Ärendet i korthet

Grunden för hanteringen av valsedlar finns i vallagen. Vallagen reglerar bland annat vilka partiers valsedlar som valnämnden är skyldiga att se till att de finns tillgängliga i vallokalen. Vallagen innehåller också vissa bestämmelser om att det ska finnas en plats där valsedlar kan läggas ut i val- och röstningslokalen.

I valet till Europaparlamentet finns det tre typer av valsedlar. Det är namnvalsedlar, partivalsedlar och blanka valsedlar. Vid val till Europaparlamentet är hela landet en valkrets, vilket betyder att partierna som regel endast har en lista med kandidater. Därför används inte partivalsedlar i samma utsträckning vid val till Europaparlamentet. Om partiet bara har en kandidatlista trycker Valmyndigheten denna namnvalsedel och distribuerar dessa till kommunerna, som sedan ansvarar för att lägga ut dem. Om partiet mot förmodan skulle vilja ha två eller fler kandidatlistor (det vill säga flera olika

Valnämnden

namnvalsedlar) trycker Valmyndigheten istället upp partivalsedlar och distribuerar dessa till kommunerna, som sedan ansvarar för att lägga ut dem.

Vallagen reglerar dock inte hur valsedlarna presenteras eller dess ordning. Valnämnden ansvarar för att valsedlarna presenteras på ett neutralt och likvärdigt sätt.

Ett av de vanligaste klagomålen som riktas mot valnämnderna i samband med valet har vid tidigare val varit förknippade med att valsedlarna inte har presenterats på ett likvärdigt sätt. Kritik har kommit från såväl JO som valprovsnämnden och sedan 2014 rekommenderar valmyndigheten därför att respektive valnämnd beslutar om hur valsedlarna hanteras och presenteras i val- och röstningslokaler. Ett förslag har tagits fram av Styrning och stöd, placeringen illustreras i bilaga 1.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 – Bild som illustrerar placeringen för valsedlar

Linda Löfvenius
Valsamordnare/Nämndsekreterare